

Norsk
Presseforbund

Norsk
Journalistlag

Norsk
Redaktørforening

Barne- og familiedepartementet

Saksnr. 26/1621

Oslo, 21.09.2026

**Høringsuttalelse – forslag til endringer i markedsføringsloven og åpenhetsloven –
oppheving av forhandlingsmodellen og tydeliggjøring av Forbrukertilsynets
vedtakskompetanse**

Norsk Presseforbund (NP), Norsk Journalistlag (NJ), Norsk Redaktørforening (NR) og Mediebedriftenes Landsforening (MBL) vil med dette komme med et samlet høringssvar til Barne- og familiedepartementets høring om forslag til endringer i markedsføringsloven og åpenhetsloven.

Vi uttaler oss kun om den delen av forslaget som gjelder oppheving av forhandlingsmodellen og tydeliggjøring av Forbrukertilsynets vedtakskompetanse i tilknytning til åpenhetsloven.

1. Presseorganisasjonene støtter forslaget

Presseorganisasjonene støtter departementets forslag om å oppheve åpenhetsloven § 9 andre ledd og dermed fjerne den såkalte forhandlingsmodellen.

Åpenhetsloven skal blant annet sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Informasjonsretten er viktig for journalisters mulighet til å undersøke og formidle hvordan norske virksomheter ivaretar sitt ansvar.

En lovfestet rett til informasjon har imidlertid begrenset verdi dersom brudd på loven ikke kan håndheves effektivt.

NJ tok derfor, sammen med Framtiden i våre hender, Forbrukerrådet og Andreas Aglen Alsos, i brev til barne- og familieministeren 11. mai 2026 til orde for å oppheve forhandlingsmodellen i § 9.

Presseorganisasjonene er glade for at departementet nå følger opp dette.

2. Det skal ikke forhandles om konstaterte lovbrudd

Dagens § 9 andre ledd fastsetter at Forbrukertilsynet skal søke å påvirke virksomhetene til å innrette seg etter loven, «herunder ved å føre forhandlinger med virksomhetene eller deres organisasjoner». Departementet viser selv til at bestemmelsen har skapt rettslig uklarhet om forholdet mellom forhandlinger, veiledning og Forbrukertilsynets adgang til å fatte vedtak.

Vi mener det er prinsipielt uheldig at et tilsynsorgan skal «forhandle» med virksomheter om lovbrudd som allerede er konstatert. Virksomhetene har et selvstendig ansvar for å følge loven. Når et lovbrudd er konstatert, bør utgangspunktet være at tilsynet kan håndheve regelverket og benytte de reaksjonene loven stiller til rådighet.

Forhandlingsmodellen kan skape en forventning om at virksomheten først skal få anledning til å innrette seg etter dialog med tilsynet, også der regelverket er klart. Det svekker både lovens preventive virkning og muligheten for effektiv håndheving.

Presseorganisasjonene støtter derfor departementets vurdering av at den beste løsningen er å oppheve § 9 andre ledd i sin helhet, fremfor å forsøke å justere ordlyden. Departementets forslag gjør det klart at Forbrukertilsynet kan fatte vedtak når vilkårene er oppfylt, uten først å måtte forhandle med virksomheten.

3. Opphevelsen av forhandlingsmodellen må få betydning for forståelsen av «gjentatte overtredelser»

Presseorganisasjonene mener opphevelsen av forhandlingsmodellen også må få betydning for forståelsen av vilkåret «gjentatte overtredelser» i åpenhetsloven § 14.

Etter § 14 kan overtredelsesgebyr ilegges ved «gjentatte overtredelser». I Markedsrådets avgjørelse i saken mot Lager 157 ble et overtredelsesgebyr på 450 000 kroner opphevet. Markedsrådet viste blant annet til usikkerhet om hvorvidt to overtredelser er tilstrekkelig til å oppfylle dette vilkåret. Departementet omtaler selv avgjørelsen i høringsnotatet.

Etter vårt syn må spørsmålet nå ses i sammenheng med departementets forslag om å oppheve forhandlingsmodellen. Dagens ordning bygger på at Forbrukertilsynet som utgangspunkt skal søke å få virksomheten til å innrette seg gjennom dialog og forhandlinger. Når denne modellen oppheves, er nettopp poenget å tydeliggjøre virksomhetenes selvstendige ansvar for å følge loven og Forbrukertilsynets adgang til å reagere når loven brytes.

En konsekvens av dette bør være at det heller ikke oppstilles et krav om tre lovbrudd før overtredelsesgebyr kan ilegges etter § 14. Dersom en virksomhet bryter loven, og deretter begår et nytt lovbrudd, har overtredelsen skjedd gjentatte ganger. Å kreve ytterligere et lovbrudd før sanksjon kan benyttes, harmonerer dårlig med den håndhevingsmodellen departementet nå foreslår.

Dette samsvarer også med en naturlig språklig forståelse av «gjentatte overtredelser»: Det avgjørende bør være at overtredelsen har funnet sted mer enn én gang, altså at virksomheten har begått minst to overtredelser. Det vil også sikre sammenheng i regelverket og bidra til den mer effektive og preventive håndhevingen som departementets forslag nettopp tar sikte på.

Med vennlig hilsen

Kristine Foss
jurist NP

Ina Lindahl Nyrud
advokat NJ

Arne Jensen
seniorrådgiver NR

Randi S. Øgrey
adm. dir. MBL